

Infobestand wandelroute 16 kunstwerken in Winsum.

a. Kunstwerk Sunbin Tree toegepaste kunst met afvalbak door Lennaert Roos.

De SunBin is een oogstrelende, eigenzinnige afvalbak die het midden houdt tussen een kunstobject en functioneel straatmeubilair. Het concept werd bedacht en ontwikkeld door Lennaert Roos. De SunBin is geconstrueerd van degelijk, duurzaam Cortenstaal. De ingebouwde muzikspeler bevat meerdere unieke audiofragmenten die worden afgespeeld na het inwerpen van afval. Het elektronisch systeem wordt gevoed door een zonnepaneel en werkt volledig autonoom. Daardoor kan de SunBin op vrijwel iedere locatie worden geplaatst.

b. Fotokunst tunnel.

De fietserstunnel heeft 2 prachtige fotowanden aan de ene zijde heeft kunstenaar Jenne Hoekstra zich op uitgeleefd, terwijl aan de andere zijde fotograaf Marieke Kijk in de Vegte van de resultaten van 40 jongeren die met hun mobiel een dag uit hun leven hebben vastgelegd, een vaste expositie heeft samengesteld.

c. Kunstwerk De droom Jon Gardella.

In deze wandelroute zijn maar liefst 3 beeldhouwwerken van Jon Gardella te bewonderen.

Jonathan August Gardella is geboren in Cooperstown 1948 in de staat New York. Op 2 jarige leeftijd verhuisde hij naar Weston in Massachusetts. Toen hij 8 jaar was had hij het geluk les te krijgen van Bon Lavin. Door zijn begeleiding had Jon Gardella al op 13 jarige leeftijd technieken geleerd zoals beeldhouwen, schilderen, modeltekenen, etsen, druktechnieken en had hij vele museums en kunstexposities bezocht. In 1967 (18 jaar) ging Jon Gardella naar Italië om te studeren aan de Academia di Belle Arti in Rome. In 1968 vervolgde hij zijn studie aan de Rijksacademie in Amsterdam die hij in 1972 voltooid. Zijn generatie studenten zijn nu als de groep van figuratieve abstractie. Jon is erg geïnspireerd door de Etruskische cultuur. In Gardella's werk zit een diepgaande compassie voor de natuur en alle levensvormen. Het werk bevat vloeiende lijnen, de arabesque, de gulden snede en de vloeiende overgangen van de ene vorm in de andere. In 1997 bracht de toenmalige koningin een bezoek aan zijn atelier in Garnwerd. [Door de NPS is een documentaire film gemaakt getiteld "Vaart in beelden"](#). ([Samenvattende tekst n.a.v. de tekst op de website van Jon Gardella](#))

d. Kunstwerk Dieren in beweging Jon Gardella. (zie c.)

e. Kunstwerk "Samenspraak" van Marinus Klap bij de ingang van het Gezondheidscentrum.

De samenwerkende voormalige huisartsen Bert Mansholt, Joost Beukema en Willem de Boer hebben dit beeld geschonken bij hun afscheid in 2005 aan het gezondheidscentrum symboliserend de samenwerking in de eerste lijn gezondheidszorg.

Marinus Klap verteld over zijn werk op zijn website:

Begin zeventiger jaren ben ik vanuit abstract werk weer teruggegaan naar het meer figuratieve. Sinds begin jaren 1980 leg ik mij helemaal toe op het beeldhouwen. In 1985 opende ik een tweede atelier in Spanje, Benalmádena. De laatste 10 jaar heb ik mijn atelier in Atelier De Schermer. Daar werk ik veelal met polyester en voor het grotere werk. De ontwerpen, schetsen en kleine modellen zet ik thuis, in mijn kleine atelier, in Bergen op. Vanaf 2005 ben ik, naast de geabstraheerde figuren, opnieuw met experimenten in verschillende materialen naar abstracte uitdrukkingvormen aan het zoeken. Mensen zijn mijn belangrijkste inspiratiebron. Mijn werk bestaat daarom ook voor negentig procent uit menselijke thema's. Mensen hebben oneindig veel uitdrukkingen en bewegingen in zich. Ik kies een thema, styleer dat zodanig dat als het ware een versimpelde weergave ontstaat. Een lijnenspel met een eigen leven. Ik zou natuurlijk ook heel gedetailleerd te werk kunnen gaan. Dan is voor iedereen duidelijk wat het is, maar ook niet meer dan dat. Nu laat ik nog wat over aan de fantasie.

e. Fantasiedieren. Titel onbekend.

Kunstenaar Jan Steen.

Oorspronkelijk gemaakt voor de nieuwe MAVO in Eenrum. Een videoportret van hem en zijn werk is te zien op Vimeo: <https://vimeo.com/129256308>. Dit beeld vertoont overeenkomsten met het beeld van de 6 kijkers aan de Hoge der Aa in Groningen. Meer werk van Jan Steen zie: <https://groningenarts.wordpress.com/jan-steen/> en nog uitgebreider: <https://youtu.be/IId8CnTzswc>

f. Vogels.

Kunstenaar en titel onbekend. Oorspronkelijk gemaakt ter gelegenheid van de opening van de huishoudschool te Wehe den Hoorn.

h. Kunstwerk in brons voor het CSG. Jongen met Moker Wladimir de Vries.

Hendrik Wladimir Albrecht Ernst (Wladimir) de Vries (Groningen, 3 november 1917 – Zuidlaren, 30 juli 2001) was een Nederlandse beeldhouwer.

In zijn kweekschooltijd ging De Vries zijn tweede voornaam gebruiken, ter onderscheiding van de andere Groninger kunstenaar met de naam Hendrik de Vries.

Het oeuvre van De Vries is breed: van gevelstenen, mozaïeken en muurplastieken tot verzetmonumenten en grafstenen. Daarnaast maakte hij veel vrijstaande beelden, in brons of natuursteen. Zijn werk is vooral te vinden in de provincies Groningen, Friesland en Drenthe. Bekende beeldhouwwerken van De Vries in de stad Groningen zijn het Veulen aan de Radesingel, Landbouw en veeteelt (een Stedenmaagd, onder de bevolking bekend als "Blote Bet") op de Herebrug en de Wisent in het Noorderplantsoen.

De Vries werkte figuratief, waarbij de vrouw een vaak terugkerend thema was. De sensuele uitstraling van sommige van zijn werken leidde soms tot discussie met opdrachtgevers en publiek. Vanaf de jaren zestig werd de vraag naar abstracte kunst groter, De Vries bleef echter het figuratieve werk trouw.

i. Kunstwerk De Vogelvanger van Winsum door Jon Gardella.

Dit recent kunstwerk beeldt de Vogelvanger van Winsum uit. Dit naar aanleiding van een jeugdboek uit 1920 van J. Keuning en naar aanleiding van een verdwenen beroep (1964 verbod op vogelvanger) van vogelvanger. De goudplevier kwam en komt hier in het najaar als trekvogel ons land aan doen en werd tot 1964 veelvuldig gevangen en verkocht naar Engeland waar het als delicatessediende. Veel landarbeiders verdienden ongeveer de helft van hun inkomen uit deze vogelvangst.

j. Kunstwerk voor de kerk voorstellende de drie-eenheid van Vader, Zoon en Heilige Geest naar een idee van Aafje Barsema-Hoekstra. Het materiaal is gemaakt van ijzer.

k. Kunstwerk Op stijgende vogel uit Frans Kalksteen van Wladimir de Vries.

Het monument was het eerste beeld van de Groninger beeldhouwer Wladimir de Vries in de openbare ruimte. Hij maakte van Frans kalksteen een vogel die opstijgt naar de hemel. Ten onrechte wordt de vogel soms voor een feniks aangezien. De vogel staat op een sokkel, waarop het gemeentewapen van Winsum is aangebracht en de tekst '1940 1945 Aan hen die vielen'.

Ter gelegenheid van de 50-jarige herdenking van de bevrijding in 1995, kreeg Derk-Jan Tinga opdracht van de 'Stichting Herdenking 4 mei Winsum' om briefpapier voor de stichting en een herinneringsplaquette met namen van omgekomen dorpsgenoten te ontwerpen. Zijn ontwerp groeide uit tot een vernieuwing van het monument, waarbij een halfronde muur van rode baksteen achter de vogel werd geplaatst (met daarop de plaquette) en twee muurtjes aan weerszijden van het toegangspad. De bronzen plaquette werd gegoten door de klokkengieterij in Heiligerlee, er worden 28 namen op vermeld.

l. Kunstwerk De Grote Riet van Henk Oelen.

Tot in de jaren negentig was mijn werk voornamelijk gebaseerd op landschappelijke structuren, geologische processen (Caldeira= super vulkaan), de natuur (Het Grote Riet) of het weer. Naast een wat speelsere manier van vormen en materialen samenvoegen vaak abstracte constructies van cirkels, driehoeken, vierkanten enzovoorts. Daarna inspireerden religieuze en mythische verhalen waarin het landschap een rol speelt tot meer figuratieve beelden. Soms verwijs ik naar actuele maatschappelijke en ecologische ontwikkelingen. De laatste jaren verdwijnen de figuratieve elementen wat naar de achtergrond. De meeste beelden zie ik als schetsen. Zij zijn kwetsbaar en vergankelijk, inherent aan constructie en materiaal. Voor een tijdelijk project (beeldenmanifestatie of installatie) kan een bestaand beeld of idee uitgangspunt zijn voor een op de gegeven omstandigheden toegesneden versie. De begrippen 'beeld' en 'installatie' liggen voor mij dicht bij elkaar. Aldus Henk Oelen zelf.

m. Kunstwerk van Jan Steen ter ere van Geert Reinders aan uw rechterhand in het grasperk.

In opdracht van de Wierdastichting ter ere van de beroemdste Winsumer. Geert Reinders (Bedum, 19-4-1737 – Bellingeweer, 4 februari 1815) was een Groninger autodidact, een van de grondleggers van de immunologie en oprichter van de ‘Sociëteit van Onderlinge Bijstand’, vandaag Univé Verzekeringen. Hij ontwikkelde als eerste de vaccinatie tegen de runderpest en de eerste ‘coöperatieve’ verzekering in Nederland. Zijn graf is te vinden bij de Torenkerk.

Nadat Geert Reinders als veehandelaar betrokken was geraakt bij de weinig succesvolle proeven van [Petrus Camper](#) om de runderpest (veepest) preventief te bestrijden, deed hij met volharding en een intuïtief waarnemingsvermogen proeven op (en soms ten koste van) zijn eigen veestapel om de runderpest te bestrijden.

Hij vond dat koeien die genezen waren van runderpest, kalveren voortbrachten die gedurende de eerste levensperiode **immuun** waren tegen deze ziekte. Hiermee ontdekte hij het fenomeen dat in de huidige immunologie bekendstaat als **maternale (passieve) immuniteit**. Ook merkte hij op dat als de kalveren in deze periode werden besmet door een **inenting** met virulent runderpestvirus, er meestal slechts lichte ziekteverschijnselen optraden en de dieren daarna beschermd bleken tegen latere infecties met runderpestvirus (**actieve immunisatie**).

Door de inenting van deze dieren enige malen met tussenpozen te herhalen kon de mate van bescherming worden vergroot. Geert Reinders maakte zijn ontdekking op een merkwaardige wijze bekend, namelijk in een brief, gedateerd 6 december 1774, schreef hij aan stadhouder [Willem V van Oranje-Nassau](#) dat hij een belangrijke vinding gedaan had. De resultaten werden ook kort daarna gepubliceerd in een brief aan de professoren [Petrus Camper](#) en [Wynoldus Munniks](#). Deze laatste vertaalde de brief in het Engels en zond hem naar de [Royal Society](#) te Londen.

Jan Steen (14-1-1938 - 8-9- 2016) was een Nederlandse schilder, graficus en beeldhouwer.

Steen kreeg zijn opleiding aan [Academie Minerva](#) in de stad [Groningen](#) (1974-1978). In zijn vroegere werk koos hij vooral voor dierfiguren, in zijn recente werk staat de geabstraheerde mens centraal. Hij woonde en werkte in [Den Andel](#).

n. Kunstwerk naast de kerk, Les Tranches de Vie (12 Etudes) genaamd, herdenkt de doden. Kunstenaar Pieter Laurens Mol.

Les Tranches de Vie Obergum (gerealiseerd: maart 2007) - Hardsteen, hoogte 68 cm. Pieter Laurens Mol's oeuvre is geïnspireerd door de conceptuele kunst maar wil ook een band met de traditie herstellen. Hij woont en werkt in Brussel.

Dit sculptuur van Pieter Laurens Mol, weerspiegelt qua vorm de omringende grafstenen. Twaalf vlakke stenen uitgevoerd in blauw hardsteen leunen tegen elkaar op een fors blok. Het beeld van een cake met plakjes los tegen elkaar, waarop de door het keukenraam naar binnen vallende zon schijnt, was een bron voor het werk. Op de stenen staan aanduidingen zoals ‘op zangerige wijze’, ‘in vaste maat, met bezieling’, ‘opgewekt, niet te langzaam’, ontleend aan instructies voor het spelen van muziek. In deze context worden het karakterisering van temperamenten, de aard en de wijze waarop een individu geleefd heeft en voort kan leven in gedachten van nabestaanden.

o. Kunstwerk de Tiggeljongen door Jozephine Wortelboer.

Een tiggeljongen werkt op de steenfabriek (tichelwerk). De Groninger knikklei langs het Winsumerdiep was zeer geschikt voor het maken van bakstenen. Er stonden tot aan de jaren zestig van de vorige eeuw meerdere steenfabrieken langs het Winsumerdiep.

“De uitdaging ligt in de fragiliteit van het werk. Het beeld wordt uiteindelijk in brons gegoten, een massief en zwaar materiaal. Hoe meer open ruimte, hoe meer mensen hun eigen invulling aan het beeld kunnen geven. Dat open werk vraagt een goede giettechniek. Je kunt wel een beeld in delen gieten en dan aan elkaar lassen maar dat wil ik niet. Mijn beelden worden nu meestal als geheel gegoten.

p. Borstbeeld Enno Wierda door Ynskje Penning.

De voormalige burgemeester van Winsum die 40 jaar burgemeester is geweest tussen 1878 en 1818 is van zeer bijzondere betekenis geweest. Hij geeft zijn vermogen nagelaten aan een Stichting die tot op de huidige dag allerlei projecten voor Winsum financiert. Veel beelden in deze route zijn ook gefinancierd door deze stichting. Dit beeld is onthult ter gelegenheid van de 100ste verjaardag van de Stichting die zijn vermogen beheert. Het beeld is gemaakt door schrijfster, historicus en beeldhouwster Ynskje Penning.

Op haar website schrijft ze:

Een gestolde beweging. Leven onder de huid. Een gedachte opgesloten in brons of steen.

Ynskje beeldhouwt. Geeft driedimensionaal vorm aan een nieuwe werkelijkheid. In opdracht of als vrij werk.

Portretkoppen waarbij je het innerlijk van de mens ziet. Meer dan alleen een gelijkenis, veel meer. Ze zoekt het leven in harde materie. Een welhaast goddelijke opdracht. Maar ook is er haar vrije werk waarin mens en dier op vaak humorvolle manier worden neergezet.

Beeldhouwen vraagt een leven lang aandacht en inzet. Het is hard werken om grip te krijgen op weerbarstige materiaal.

Om leven te kunnen brengen in de huid van dode materie. En de materie te voegen naar een innerlijk beeld in de kunstenaar.